

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

 CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

 ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
JOAN ODINA, conseller delegat
CARLES FLO, adjunt a la presidència
ORIOL HUGUET, director general
BERTA CASTELLET, directora de màrqueting
GONZALO CANEDO, director comercial
PATRÍCIA TARRIDA, cap de distribució
JOAN SERRA, director de producció
IVAN GRAU, cap financer
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

**EL SISTEMA FISCAL
DE LES COMUNITATS FORALS**

 Ramon Tremosa i
Balcells

 Professor de teoria econòmica a la UB
www.ramontremosa.com

EN SÍNTESI

El repte libanès

Un concert viu

Ha passat quasi desapercibuda a Catalunya una sentència del Tribunal de la Unió Europea de Luxemburg del 6 de setembre, que pot ser transcendental per al futur del concert basc i del conveni navarrès: l'alt tribunal europeu conclou que, dins d'un mateix Estat, hi poden haver diferents tipus impositius. Totes les institucions, partits polítics i patronals empresarials basques i navarreses sense excepció s'han felicitat i congratulat d'aquesta sentència, fins al punt que alguns diaris que se'n va fer ressò l'endemà parlaven d'eufòria al govern basc i a les quatre diputacions forals.

LA PREMSA BASCA VA PLENA AQUESTS DIES DE VALORACIONS i declaracions sobre aquesta qüestió, i fins i tot el diari *El País* ha dedicat pàgines senceres al tema. És clar que potser la consigna ha estat considerar aquesta qüestió només com un tema estrictament local, no fos cas que s'escampés el virus autènticament federal que emana de la sentència esmentada: i és que cal no oblidar que alguns Estats europeus, entre ells l'espanyol, s'han manifestat contraris al fet que dins del mateix Estat hi hagi altres sobirania tributàries a banda de la del govern central. A Catalunya només l'AVUI es va fer ressò d'aquesta notícia amb un breu de tres paràgrafs. La majoria de diaris, a Madrid però també aquí, només els interessa omplir pàgines del País Basc per mostrar fotografies d'autocars cremats, de judicis de presos i de manifestacions que s'autoritzen dia si dia no a Madrid.

DES DEL GOVERN BASC ES CONSIDERA que aquesta doctrina, continguda en una sentència d'aquest alt tribunal en relació a l'estatut fiscal de les illes Açores (on els tipus impositius de l'IRPF són més baixos que a la resta de Portugal), pot convertir-se en el reconeixement definitiu del sistema fiscal de les comunitats forals per la jurisprudència que crea. Cal tenir present que en els anys de la majoria absoluta del PP, diferents governs regionals (Castella i Lleó, la Rioja i Cantàbria) van presentar recursos contra la rebaixa de tipus impositius en l'impost de societats de les diputacions forals del 1996.

EL TIPUS IMPOSITIU QUE GRAVA ELS BENEFICIS de les empreses a Euskadi (32,6%) està avui suspès cautelarment pel Tribunal Superior basc. Això és resultat de la sentència del Tribunal Suprem espanyol del 2004, que va anul·lar-lo tot qüestionant els seus aspectes diferencials en considerar-los com a ajuts d'Estat. Avui les diputacions forals es troben amb l'impost de societats suspès i, per això, les institucions i les patronals basques estimen que aquesta sentència aclareix el debat sobre la legalitat del model foral i que acabarà amb els seus intents de judicialització.

L'ASPECTE MÉS ATRACTIU DEL CONCERT BASC no és només el tipus impositiu, sinó la capacitat normativa de què disposen les diputacions forals per incentivar, per exemple, la reinversió de beneficis en el propi negoci, la formació dels treballadors i la renovació de la maquinària. Gràcies a la capacitat d'establir deduccions sobre la quota íntegra que les hisendes basques poden exercir, el tipus impositiu efectiu sobre els beneficis (el que finalment s'acaba pagant) era l'any 2003 només d'un 15% de mitjana als tres territoris forals (*Expansión*, 02.02.2004). És a dir, tan baix com a Irlanda. A la resta de l'Estat, aquest



JOAN CAMPS

“Des de fa una setmana el concert econòmic basc, gràcies a una sentència d'un alt tribunal europeu, està més a prop de salvar-se de la persecució judicial espanyola”

tipus impositiu efectiu era d'un 26% l'any 2003, el tercer més alt dels 25 països de la UE (la mitjana europea és d'un 19%). I encara avui estem esperant la rebaixa promesa tant pel senyor Aznar com per l'amic ZP.

L'ESPECTACULAR RECONVERSIÓ INDUSTRIAL BASCA dels darrers quinze anys ha permès superar el desballestament total dels sectors industrials tradicionals, que havien situat l'atur basc l'any 1987 en un 23% de la població activa. L'any 2005 les exportacions basques van assolir 14.000 milions d'euros, igualant les exportacions d'Andalusia, tot i ser Euskadi tan petita com Girona. El 75% de les exportacions basques corresponen a sectors productius de valor afegit alt o

mitjà alt. I ara que parlem de fracàs escolar a inicis de curs, el País Basc presenta la taxa més baixa de fracàs escolar de l'Estat, un 14%, molt per sota de la mitjana estatal: entre d'altres raons, això és degut a la superior dotació de recursos de què gaudeix l'ensenyament públic basc.

DUES SÓN LES CAUSES QUE S'APUNTEN PER EXPLICAR aquesta transformació. D'una banda, el secular i potent esperit cooperatiu basc. El darrer número de la revista basca d'economia que publica periòdicament el govern basc (*Ekonomiaz*, número 59, 2005) està dedicat íntegrament al capital social i a la cooperació empresarial: en dotze articles es presenten alguns exemples concrets referits al País Basc, on es veu com l'esperit cooperatiu és una font de competitivitat i de desenvolupament empresarial.

D'ALTRA BANDA, UN BON ÚS DE LES POSSIBILITATS que brinda el concert econòmic n'és l'altra causa. Una part de les subvencions a les empreses basques, per exemple, han de ser retornades a les diputacions forals al cap d'uns anys. Des de fa una setmana el concert econòmic basc, gràcies a una sentència d'un alt tribunal europeu, està més a prop de salvar-se de la persecució judicial espanyola. El concert basc es fonamenta en drets històrics anteriors a totes les constitucions espanyoles. I, tot i que és titllat d'arcaic per alguns catalans, que han vist novament fracassades les seves propostes federals per a Espanya, avui el concert és més viu que mai.

 Marçal
Sintes


Zapatero i Merkel van expressar dimarts durant la cimera que els va reunir a Meersburg (Alemanya) la seva satisfacció pel paper que la Unió Europea està cridada a jugar en l'esforç de garantir el final de la violència entre Israel i Hezbol·lah. Les circumstàncies han propiciat que aquesta vegada no siguin els Estats Units qui liderin la intervenció i això ha obert la porta al protagonisme europeu. Que Zapatero i Merkel estiguin satisfets em sembla natural. Els europeus hem hagut de passar la vergonya de contemplar molt sovint la patètica incapacitat del nostre continent a l'hora d'assumir responsabilitats en l'escena internacional. La guerra als Balcans, però també molts altres episodis, han mostrat la seva feblesa militar, política i de convencions. Quan, per exemple, a Europa es presenten les intencions nuclears iranianes com un assumpte, quasi una mania, de Washington s'està evidenciant aquesta mateixa feblesa. Per tant, tot el que contribueix a trencar la tendència europea a fer com els estruços és positiu, encara que sigui assumint una missió els objectius de la qual sembla que han estat matisats en relació al que en principi havien de ser. El repte al qual s'enfronta la UE no s'acaba, sinó que comença, enviant les tropes. A desgrat de la rebaixa quant als objectius, la missió no deixa de suposar un repte important i una aventura perillosa, les complicacions de la qual segurament posaran a prova el caràcter dels mandataris europeus i també de la ciutadania. És aleshores que es veurà si realment, intencions a part, a Europa ha canviat alguna cosa.

m.sintes@hotmail.com